

KRIŽEV POT 2020

ki ga vodi sveti oče FRANČIŠEK
na veliki petek na Trgu svetega Petra 10. aprila 2020

Ovitek: Andrea da Firenze, Križanje z Marijo, sv. Janezom Evangelistom in dominikanskim bratom (1370 - 1377), tempera in zlato na tabli

Uvod

Letošnja premišljevanja za križev pot je pripravila zaporniška župnija v zaporu »Due palazzi« iz Padove. Štirinajst oseb je sprejelo povabilo papeža Frančiška in so premišljevali o trpljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa in ga nanašali na svoje življenje. Med njimi je pet zapornikov, družina – žrtev umora, hči obsojenca na dosmrtno ječo, vzgojiteljica v zaporu, nadzorni sodnik, mati zapornika, katehistinja, redovnik-prostovoljec, zaporniški policist in obsojeni ter po osmih letih od rednega postopka sodno oproščeni duhovnik.

Spremljati Kristusa na križevem potu z raskavim glasom ljudi, ki prebivajo po zaporih, je priložnost, da smo navzoči pri čudežnem dvoboju med Življenjem in Smrtjo, pri tem pa odkrivamo, kako se nitke dobrega neogibno prepletajo z nitkami zla. Zazirati se v Kalvarijo izza rešetk pomeni, da verjamemo, da se lahko célo življenje zasuče in priigra v nekaj trenutkih, kakor se je zgodilo desnemu razbojniku. Dovolj bo, če bomo te trenutke napolnili z resnico: s kesanjem nad storjenim grehom, s prepričanjem, da smrt ni za večno, z gotovostjo, da je Kristus po krivici zasmehovan in nedolžen. Vse je mogoče tistemu, ki veruje, ker tudi v temi zaporov odzvanja oznanilo, polno upanja: »Bogu ni nič nemogoče« (Lk 1,37). Če človeku, ki je bil sposoben storiti najgrozovitejši zločin, kdo stisne roko, bo ta lahko postal protagonist najbolj nepričakovanega vstajenja. Tudi ko se govori o zlu in trpljenju, smo prepričani, da je mogoče narediti prostor za odrešenje, tako da sredi zla priznamo tudi moč dobrega in mu damo priložnost (prim. Sporočilo svetega očeta za svetovni dan družbenih občil 2020).

In tako križev pot postaja lučni pot. Besedila, ki sta jih zbrala kaplan don Marco Pozza in prostovoljka Tatiana Mario, so napisana v prvi osebi, a smo se odločili, da ne navedemo imen. Kdor je sodeloval pri teh premišljevanjih, je posodil svoj glas vsem tistim, ki na svetu delijo isto usodo. Nocoj želi v tišini zaporov glas enega postati glas vseh.

Molimo.

Bog, vsemogočni Oče, ki si v Jezusu Kristusu, svojem Sinu, privzel rane in trpljenje človeštva, danes sem zbral pogum, da te prosim kakor spokorjeni razbojnik: »Spomni se me!« Tu stojim, sam pred teboj, v temi tega zapora, ubog, gol, lačen in preziran in te prosim, da vliješ v moje rane olje odpuščanja in tolažbe ter vino bratstva, ki okrepi srce. Ozdravi me s svojo milostjo in me nauči upati sredi obupa. Moj Gospod in moj Bog, verujem, pomagaj mi v moji neveri. Še naprej, usmiljeni Oče, zaupaj vame, daj mi še eno možnost, objemi me s svojo neskončno ljubeznijo. S tvojo pomočjo in z darom Svetega Duha te bom tudi jaz sposoben prepoznati in ti služiti v svojih bratih in sestrah. Amen.

I. postaja

Jezus je obsojen na smrt

* *(Premišljevanje zapornika, obsojenega na dosmrtno ječo)*

Pilat jih je znova nagovoril, ker je hotel izpustiti Jezusa. Oni pa so vpili govoreč: »Križaj, križaj ga!« On pa jim je še tretjič rekel: »Kaj je vendar hudega storil? Ničesar, kar bi zaslužilo smrt, nisem našel na njem; dal ga bom torej pretepesti in ga izpustil.« Oni pa so pritiskali nanj z velikim vpitjem in zahtevali, naj bo križan. In njihovo vpitje je postajalo čedalje močnejše. Pilat je razsodil, naj se ugodi njihovi zahtevi. Izpustil je tistega, ki je bil vržen v ječo zaradi upora in umora in so ga zahtevali, Jezusa pa je izročil njihovi volji. (Lk 23,20-25)

Tolikokrat zadoni po sodiščih in dnevnikih tisti krik: »Križaj ga, križaj ga!« Ta krik sem slišal tudi nad seboj: obsojen sem bil skupaj z očetom na dosmrtno ječo. Moje križanje se je začelo, ko sem bil še otrok: če pomislim na to, se vidim stisnjenega v kombiju, s katerim so nas vozili v šolo, izrinjenega zaradi jecljanja, brez prijateljev. Začel sem delati, ko sem bil še majhen, ker nisem mogel nadaljevati šolanja. Moje neznanje je bilo še večje od moje naivnosti. Vrstniško nasilje je potem ukradlo še tistih nekaj kapljic otroštva dečku, ki se je rodil v Kalabriji v sedemdesetih letih. Bolj sem podoben Barabu kot Kristusu, in vendar ostaja najostrejša obsodba, ko me obsoja moja vest. Sredi noči odprem oči in brezupno iščem luč, ki bi razsvetlila mojo zgodbo.

Ko zaprt v celici znova in znova prebiram strani Jezusovega pasijona, planem v jok: po devetindvajsetih letih ječe še nisem izgubil sposobnosti, da jokam, da me je sram moje pretekle zgodovine, zla, ki sem ga izvršil. Čutim se kot Baraba, Peter in Juda v eni osebi. Preteklost je nekaj, ob čemer me strese, čeprav vem, da je to moja zgodovina. Leta sem živel pod omejitvenim režimom strogega zavora; tudi moj oče je umrl v takih razmerah. Tolikokrat sem ga slišal ponoči jokati v celici. To je počel naskrivaj, a sem vseeno opazil. Oba sva bila v globoki temi. V tistem ne-življenju pa sem vedno iskal nekaj, kar bi bilo življenje. Čudno je tole slišati, ampak zapor je bil zame rešitev. Če sem za koga še vedno Baraba, se ne jezim; v srcu pa zaznavam, da me je tisti Nedolžni, obsojen kakor jaz, prišel iskat v zapor, da me vzgoji za življenje.

Gospod Jezus, kljub glasnim krikom, ki nas vznemirjajo, te opazimo med množico tistih, ki vpijejo, da te je treba križati; in morda smo med njimi tudi mi sami, ne da bi se zavedali zla, ki smo ga sposobni. Iz svojih celic želimo prositi tvojega Očeta za tiste, ki so kakor ti obsojeni na smrt, in za tiste, ki bi se radi skrili pred tvojo poslednjo sodbo.

Molimo.

O Bog, ki ljubiš življenje, ki nam v spravi daješ vedno novo možnost, da okušamo tvoje neskončno usmiljenje, ponižno te prosimo, da vliješ v nas dar modrosti, da bomo vsakega človeka dojemali kot svetišče tvojega Duha in ga spoštovali v njegovem nedotakljivem dostojanstvu. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

II. postaja

Jezusu naložijo križ

* (Premišljevanje staršev, ki so jim ubili hčer)

Vojaki so ga odpeljali na dvorišče palače, to je pretorija, in sklicali vso četo. Ogrnili so ga v škrlat, spletli trnovo krono in mu jo nadeli. Začeli so ga pozdravljati: »Pozdravljen, judovski kralj!« Tepli so ga po glavi s trsom, pljuvali vanj, poklekovali pred njim in se mu priklanjali do tal. Ko so ga nehali zasmehovati, so mu slekli škrlat in ga oblekli v njegova oblačila. In peljali so ga ven, da bi ga križali. (Mr 15,16-20)

Tistega groznega poletja je najino življenje staršev umrlo skupaj z ubito hčerjo, eno od dveh. Skupaj z njeno najboljšo prijateljico jo je umorilo slepo nasilje neusmiljenega človeka; druga hči, ki je po čudežu preživela, pa je bila za vselej prikrajšana za nasmeh. Naše življenje je bilo življenje odpovedi, utemeljeno na delu in na družini. Otroke sva učila spoštovanja do drugih in služenja ubogim. Pogosto se sprašujeva: »Zakaj se je prav nam zgodilo to zlo, ki nas je tako prizadelo?« Ne najdemo miru. Niti pravica, v katero smo vedno verjeli, ni bila sposobna omiliti najglobljih ran; naša obsodba na trpljenje ostaja dokončna.

Čas ni olajšal bremena križa, ki nam je bil naložen na rame; ne uspe nam pozabiti, da je danes ni. Stara sva že, vedno bolj nemočna, in sva žrtvi najhujše bolečine, kar jih je: preživeti smrt hčere.

Težko si rečeva, a v trenutku, ko je videti, da prevladuje obup, nama pride naproti Gospod na različne načine in nama daje milost, da se ljubiva kot mož in žena, ki se opirava drug na drugega, pa čeprav s težavo. Vabi naju, naj puščava vrata hiše odprta za najšibkejšo, obupano, naj sprejemava tistega, ki potrka, pa čeprav le za krožnik mineštre. Iz dobrote narediti zapoved je za naju nekakšna rešitev; nočeva se predati zlu. Božja ljubezen zmore preroditi življenje, ker je že pred nama njegov Sin Jezus izkusil človeško bolečino, da je lahko občutil pravo sočutje.

Gospod Jezus, tako nas boli, ko te vidimo pretepenega, zasmehovanega in slečenega, nedolžno žrtev nečloveške krutosti. V tej noči bolečine se obračamo s ponižno prošnjo na tvojega Očeta, da mu izročimo vse tiste, ki so prestali nasilje in krivico.

Molimo.

O Bog, naša pravica in odrešenje, ki si nam dal edinega Sina in ga proslavil na prestolu križa, vlij v naša srca svoje upanje, da te prepoznamo navzočega v temnih trenutkih našega življenja. Potolaži nas v vsaki stiski in nas podpiraj v preizkušnjah, ko pričakujemo tvoje kraljestvo. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

III. postaja

Jezus pade prvič

* (Premišljevanje zapornika)

V resnici pa je nosil naše trpljenje, naložil si je naše bolečine, Mi pa smo ga imeli za zadetega, udarjenega od Boga in ponižanega. On pa je bil ranjen zaradi naših grehov, strt zaradi naših krivd. Kazen za naš mir je padla nanj, po njegovih ranah smo bili ozdravljeni. Mi vsi smo tavalili kakor ovce, vsak je krenil na svojo pot, Gospod pa je naložil nanj krivdo nas vseh. (Iz 53,4-6)

To je bilo prvič, da sem padel, a je bil ta padec zame že smrt: nekemu sem vzel življenje. Dovolj je bil en dan, da sem prestopil od brezgrajnega življenja k izvršitvi dejanja, ki vsebuje prelomitev vseh zapovedi. Počutim se kot sodobna različica razbojnika, ki je prosil Jezusa: »Spomni se me!« Bolj kot spokorjenega si ga predstavljam kot nekoga, ki se zaveda, da je na napačni poti. Že od otroštva se spominjam hladnega in sovražnega okolja, v katerem sem odraščal; dovolj je bilo izbežati iz drugega kako slabost in jo prevesti v nekakšno zabavo. Iskal sem iskrenih prijateljev, hotel sem biti sprejet tak, kakršen sem bil, pa mi ni uspelo. Trpel sem, ko so bili drugi srečni, meni pa so vedno letela polena pod noge. Od mene so zahtevali samo odpovedi in mi nalagali pravila. Počutil sem se kot tujec pred vsemi in sem na vsak način hotel priti do povračila.

Nisem opazil, kako je zlo počasi raslo v meni. Dokler ni nekega večera napočila moja ura teme. V trenutku, kakor bi se utrgal plaz, so se sprožili proti meni spomini vseh krivic, ki sem jih doživel v življenju. Bes je umoril prijaznost, zagrešil sem zlo, neizmerno večje od vseh, ki sem jih prestal. Potem so me v zaporu žaljivke drugih privedle do prezira samega sebe. Malo je manjkalo, da se nisem končal, bil sem na robu. Tudi svojo družino sem potegnil za seboj v prepad; zaradi mene so izgubili dobro ime, čast, postali so zgolj morilčeva družina. Ne iščem izgovorov niti popustov, svojo kazn bom odsedel do zadnjega dne, ker sem v zaporu našel ljudi, ki so mi vrnili izgubljeno zaupanje.

Misliti, da na svetu dobrota ne obstaja, je bil moj prvi padec. Drugi, umor, je bil samo še nekakšna posledica tega; znotraj sem bil že mrtev.

Gospod Jezus, tudi ti si končal na tleh. Prvič je morda najtežje, ker je vse novo: udarec je močan in občutek izgubljenosti prevlada. Tvojemu Očetu izročamo tiste, ki se zapirajo v svoje razloge in jim ne uspe priznati storjenih grehov.

Molimo.

O Bog, ki si dvignil padlega človeka, ponižno te prosimo, pridi na pomoč naši slabosti in nam daj oči, da bomo uzrli znamenja tvoje ljubezni, posejana po našem vsakdanjiku. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

IV. postaja

Jezus sreča Mater

* (Premišljevanje zapornikove matere)

Poleg Jezusovega križa pa so stale njegova mati in sestra njegove matere, Marija Klopájeva in Marija Magdalena. Ko je Jezus videl mater in zraven stoječega učenca, katerega je ljubil, je rekel materi: »Žena, glej, tvoj sin!« Potem je rekel učencu: »Glej, tvoja mati!« In od tiste ure jo je učenec vzel k sebi. (Jn 19,25-27)

Niti za hip me ni prevzela skušnjava, da bi zapustila svojega sina zaradi njegove obsodbe. Na dan njegove aretacije se je naše življenje spremenilo. Vsa družina je z njim vstopila v zapor. Še danes se sodba ljudi ni omilila, je kot nabrušeno rezilo. V nas uperjeni prsti še okrepijo trpljenje, ki ga že nosimo v srcu.

Rane se poglobljajo, ko minevajo dnevi, in nam celo jemljejo dih.

Čutim Marijino bližino; pomaga mi, da me obup ne zmečka, da lažje prenašam zlobo. Njej sem izročila svojega sina: samo Mariji lahko zaupam svoje strahove, saj jih je sama doživljala, ko se je vzpenjala na Kalvarijo. V svojem srcu je vedela, da se Sin ne bo izmaknil človeški zlobi, a ga ni zapustila. Stala je tam, z njim delila bolečino, mu delala družbo s svojo navzočnostjo. Predstavljam si, da se Jezus, ko je povzdignil pogled in srečal njene oči, polne ljubezni, ni nikoli počutil osamljenega.

Tudi jaz želim delati isto.

Naprtla sem si krivdo svojega sina, prosila sem odpuščanja tudi za to, za kar sem odgovorna. Nase kličem usmiljenje, ki ga uspe izkusiti samo mati, da bi se moj sin zmožl vrniti v življenje, ko bo odslužil svojo kazen. Nenehno molim zanj, da bi dan za dnem postajal drugačen človek, spet sposoben ljubiti sebe in druge.

Gospod Jezus, srečanje s tvojo materjo na križevem potu je najbrž najbolj ganljivo in boleče. Med njen in tvoj pogled postavljamo pogled vseh sorodnikov in prijateljev, ki se čutijo strte in nemočne zaradi usode svojih dragih.

Molimo.

O Marija, Mati Boga in Cerkve, zvesta učenka svojega Sina, k tebi se obračamo, da izročimo tvojemu skrbnemu pogledu in v varstvo tvojega materinskega srca krik človeštva, ki ječi in trpi v pričakovanju dne, ko bo obrisana vsaka solza z naših lic. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

V. postaja

Jezusu pomaga Cirenejec

* (Premišljevanje zapornika)

Ko so ga odvedli, so prijeli nekega Simona iz Cirene, ki je prihajal s polja, in mu naložili križ, da ga je nesel za Jezusom. (Lk 23,26)

V svojem poklicu sem pomagal generacijam otrok, da so hodili pokončno, s hrbtenico. Nekega dne pa sem se znašel na tleh. Bilo je, kot da bi mi zlomili hrbtenico. Moje delo je postalo izgovor za sramotno obsodbo. Prišel sem v zapor. Zapor je vstopil v moj dom. Odtlej sem postal za mesto kot potepuški pes: izgubil sem dobro ime, kličejo me z imenom za zločin, ki mi ga očita pravosodje, nisem več gospodar svojega življenja. Ko pomislim na to, mi pride na misel tisti deček s ponošenimi čevlji, mokrimi nogami, v ponošeni obleki: nekoč sem bil to jaz, tisti otrok. Potem nekega dne aretacija: trije možje v uniformi, strog protokol, zapor, ki me pogoltne živega v svoj beton.

Križ, ki so mi ga naložili na rame, je težak. Ko mineva čas, sem se navadil živeti z njim, ga zreti v oči, ga poklicati po imenu. Cele noči prebija skupaj v družbi. V zaporih vsi poznajo Simona iz Cirene, to je drugo ime za prostovoljce, za tiste, ki se vzpenjajo na to kalvarijo, da pomagajo nositi križ. To so ljudje, ki zavračajo zakon krdela in nastavijo uho človeški vesti. Simon iz Cirene je nadalje moj sozapornik; spoznal sem ga prvo noč, ki sem jo prestal v zaporu. To je bil človek, ki je leta živel na ulici, brez čustev in brez plače. Njegovo edino bogastvo je bila vrečka rogljičev. On, pravi sladkosnedeč, je vztrajal, da jo moram dati svoji ženi, ko me je prišla prvič obiskat. Planila je v jok ob tej tako nepričakovani kakor tudi skrbni gesti.

V ječi se staram; sanjam, da bom nekega dne spet zaupal človeku.

Da bom za koga postal cirenejec veselja.

Gospod Jezus, od trenutka tvojega rojstva do srečanja z nekim neznancem, ki ti je nosil križ, si hotel potrebovati našo pomoč. Tudi mi, kot Cirenejec, hočemo postati bližnji svojim bratom in sestram in sodelovati z Očetovim usmiljenjem, da olajšamo jarem zla, ki jih pritiska k tlom.

Molimo.

O Bog, obramba ubogih in tolažba stiskanih, okrepi nas s svojo navzočnostjo in nam pomagaj nositi vsak dan sladki jarem tvoje zapovedi ljubezni. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

VI. postaja

Veronika obriše Jezusovo obličje

* *(Premišljevanje župnijske katehistinje)*

O tebi govori moje srce:

»Išči njegovo obličje!«

Tvoje obličje, Gospod, hočem iskati.

*Ne skrivaj svojega obličja pred mano,
ne zavračaj v jezi svojega služabnika!*

*Ti si moja pomoč, nikar me ne zavrzi,
ne zapusti me, Bog moje rešitve. (Ps 27,8-9)*

Kot katehistinja obrišem mnogo solza, mnogim solzam tudi pustim teči; ni mogoče zajeziti hudournikov strtih src. Tako pogosto srečam obupane ljudi, ki v temi zapora iščejo razlog za zlo, ki se jim zdi neskončno. Te solze imajo okus po porazu in osamljenosti, po samoočitanju in nerazumljenosti. Pogosto si predstavljam, da je namesto mene v zaporu Jezus: kako bi on brisal solze? Kako bi potešil stisko tistih, ki ne najdejo izhoda iz stanja, v katero so padli, ko so popustili zlu?

Najti odgovor je težka naloga, pogosto nerazumljiva za našo malo in omejeno človeško logiko. Pot, ki mi jo kaže Kristus, je taka, da se zazrem v te od trpljenja izmaličene obraze, ne da bi se jih bala. Od mene se pričakuje, da obstanem tam, ob njih, da spoštujem njihov molk, da poslušam bolečino, da skušam videti onstran predsodkov. Prav tako, kakor Kristus gleda na našo krhkost in omejenost z očmi, polnimi ljubezni. Vsakemu, tudi zaporniku, je vsak dan ponujena možnost, da postane nov človek po zaslugi tistega pogleda, ki ne sodi, ampak vliva življenje in upanje.

In na ta način lahko solze, ki so spolzele na tla, postanejo kal lepote, ki si jo je težko celo zamisliti.

Gospod Jezus, Veronika je imela sočutje s teboj; srečala je trpečega človeka in odkrila Božje obličje. V molitvi izročamo tvojemu Očetu ljudi našega časa, ki nenehno brišejo solze tolikim našim bratom in sestram.

Molimo.

O Bog, prava luč in vir luči, ki v šibkosti razodevaš vsemogočnost in skrajno ljubezen, vtisni v naša srca svoje obličje, da te bomo znali prepoznati v trpljenju človeštva. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

VII. postaja

Jezus pade drugič

* (Premišljevanje zapornika)

Jezus je govoril: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.« Ko so si delili njegova oblačila, so zanje žrebali. (Lk 23,34)

Ko sem hodil mimo zapora, sem se obračal proč. »Jaz tako ali tako ne bom nikoli končal tam notri,« sem si govoril. Kadar pa sem ga pogledal, me je navdajal z otožnostjo in temo. Zdelo se mi je, kakor da hodim mimo pokopališča živih mrličev. Nekega dne pa sem se znašel za rešetkami skupaj s svojim bratom. In kakor da to ne bi bilo dovolj, sem sèm privedel še očeta in mater. Iz tuje dežele, kar je nekoč bil zapor, je postal naš dom. V eni celici smo bili moški, v drugi naša mati. Gledal sem jih, sram me je bilo, nerodno mi je bilo, da se imenujem človek. Po moji krivdi se starajo v zaporu.

Dvakrat sem padel po tleh. Najprej, ko me je zlo zaslepilo in sem mu nasedel. Razpečevati drogo je bilo po mojem mnenju več vredno od dela mojega očeta, ki je garal deset ur na dan. Drugi padec je bil, ko sem se potem, ko sem uničil družino, začel spraševati: »Kdo sem jaz, da bi Kristus umrl zame?« Jezusov krik: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo,« berem v očeh matere; nase je naložila sramoto vseh moških v naši družini, da bi rešila družino. In ima obličje mojega očeta, ki je naskrivaj obupaval v celici. Šele danes mi uspe to priznati: v tistih letih nisem vedel, kaj delam. Zdaj, ko to vem, z Božjo pomočjo skušam popraviti svoje življenje. To dolgujem svojim staršem. Že pred leti sta zastavila vse, kar smo imeli najdražjega, samo da ne bi živel na cesti. Še posebej pa sem dolžnik sebi: misel, da bi zlo še naprej upravljalo z mojim življenjem, mi je neznosna. To je postal moj križev pot.

Gospod Jezus, znova si na tleh; obremenjen z mojo navezanostjo na zlo, z mojim strahom, da mi ne bo uspelo postati boljši človek. Z vero se obračamo na tvojega Očeta in ga prosimo za vse tiste, ki še niso znali uiti izpod Satanove moči, od privlačnosti njegovih del in od tisočeri načinov njegovega zapeljevanja.

Molimo.

O Bog, ki nas ne puščaš v temi in smrtni senci, podpiraj našo slabost, osvobodi nas verig zla in nas varuj s ščitom svoje moči, da bomo lahko večno opevali tvoje usmiljenje. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

VIII. postaja

Jezus sreča jeruzalemske žene

* (Premišljevanje hčere obsojenega na dosmrtno ječo)

Za njim je šla velika množica ljudstva, tudi žená, ki so se tolkle po prsih in ga objokovale. Jezus pa se je obrnil k njim in rekel: »Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad menoj, temveč jokajte nad seboj in nad svojimi otroki! Glejte, prišli bodo dnevi, ko porečejo: ›Blagor nerodovitnim in telesom, ki niso rodila, in prsim, ki niso dojile!‹ Takrat bodo začeli govoriti goram: ›Padite na nas!‹ in gričem: ›Pokrijte nas!‹« (Lk 23,27-30)

Kolikokrat so me kot hčer zapornika vprašali: »Vi imate radi svojega očeta; ali kdaj pomislite na bolečino, ki jo je vaš oče povzročil žrtvam?« V vseh teh letih se nisem nikoli izmikala odgovoru: »Seveda je zame nemogoče, da na to ne bi pomislila.« Potem pa jih še jaz vprašam: »Ste kdaj pomislili, da sem bila med vsemi žrtvami dejanj mojega očeta jaz prva?« Vsa ta leta sem živela v besu, nemiru, otožnosti; njegovo odsotnost mi je vedno težje prenašati. Prepotovala sem vso Italijo od juga do severa, da bi mu bila blizu. Poznam toliko mest, a ne zaradi njihovih znamenitosti, pač pa zaradi zaporov, ki sem jih obiskala. Zdi se mi, da sem kakor Telemah, ki gre iskat svojega očeta Odiseja; tudi jaz imam svoj Giro d'Italia po zaporih in čustvih.

Pred leti sem izgubila fanta, ker sem pač zapornikova hči, mati je padla v depresijo, družina je razpadla. Ostala sem sama s svojo skromno plačo, da nosim težo te razcefrane zgodbe. Življenje me je prisililo, da sem postala ženska, in mi ni pustilo časa, da bi bila deklica. Naš dom je en sam križev pot. Oče je obsojen na dosmrtno ječo. Ko sem se poročila, sem sanjala, da bo oče tisti dan ob meni. Tudi takrat je lahko le mislil name z večstokilometerske razdalje. »Tako je življenje,« si ponavljam, da si dajem pogum. Res je: so starši, ki se iz ljubezni naučilo čakati, da otroci dozori. Mene pa je doletelo, da moram iz ljubezni čakati na očetovo vrnitev.

Za take, kakršna sem jaz, je upanje obveznost.

Gospod Jezus, očitek jeruzalemskim ženam čutimo kot opomin za vsakega od nas. Vabi nas k spreobrnjenju, da stopimo od čustvene vere k veri, ukoreninjeni v tvoji besedi. Molimo za tiste, ki so prisiljeni prenašati breme sramote, trpljenje zapuščenosti, praznino od navzočnosti. In molimo za vsakega od nas, da si ne dopustimo, da bi krivda očetov padla na otroke.

Molimo.

O Bog, Oče vse dobrote, ki ne zapuščaš otrok v življenjskih preizkušnjah, nakloni nam milost, da bomo počivali v tvoji ljubezni in vedno uživali tolažbo tvoje navzočnosti. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

IX. postaja

Jezus pade tretjič

* (*Premišljevanje zapornika*)

Dobro je možu, če nosi jarem v mladosti. Samoten naj sedi in molči, ker mu ga on nalaga. Naj položi v prah svoja usta, morda je še upanje. Naj ponudi lice njemu, ki ga bije, naj se nasiti s sramoto. Zakaj Gospod ne zameta na veke; če užalosti, se vendar usmili po obilnosti svoje dobrote. (Žal 3,27-32)

Pasti po tleh ni nikoli prijetno; pasti večkrat pa ne samo, da ni nekaj lepega, ampak postane tudi nekakšna obsodba, kakor da nismo več sposobni obstati pokonci. Kot človek sem prevečkrat padel. In prav tolikokrat sem se tudi pobral. V zaporu pogosto pomislim na to, kolikokrat otrok pade po tleh, preden se nauči hoditi. Prepričujem se, da so to bile generalke za tiste padce, ko pademo kot odrasli. Kot otrok sem doživljal zapor doma: živel sem v strahu pred kaznijo, enkrat sem bil žalosten kot odrasli, drugič brezskrben kot otrok. Iz tistih let se spominjam sestre Gabrielle, edine svetle figure. Edino ona je uvidela dobro v mojem hudem. Kot Peter sem iskal in našel na tisoče izgovorov za svoje zablode; čudno pa je, da je v meni ostal vedno vsaj drobec dobrega.

V ječi sem postal dedek; zamudil sem hčerino nosečnost. Nekega dne vnukinji ne bom govoril o zlu, ki sem ga zagrešil, ampak samo o dobrem, ki sem ga našel. Pripovedoval ji bom o tistem, ki mi je, ko sem bil na tleh, prinesel Božje usmiljenje. V zaporu je resničen obup v tem, da začutiš, kako nobena stvar v tvojem življenju nima več smisla. To je vrh trpljenja, ko se čutiš najbolj osamljenega od vseh samotarjev na svetu. Res je, da sem se zdrobil na tisoč koscev, a najlepše pri tem je, da je mogoče vseh tisoč koščkov spet sestaviti. Ni lahko; je pa to edino, kar ima tu notri še neki smisel.

Gospod Jezus, tretjič si padel po tleh; in ko so vsi mislili, da je že konec, si se še enkrat pobral. Z zaupanjem se predajamo v roke tvojega Očeta in mu izročamo tiste, ki se čutijo zaprte v prepadih lastnih zablod, da bi imeli moč, da vstanejo, in pogum, da si pustijo pomagati.

Molimo.

O Bog, moč tistih, ki zaupajo vate, ti daješ, da tisti, ki hodijo po poti tvojih naukov, živijo v miru. Podpiraj naše plašne korake, dvigni nas iz naših padcev ob naših nezvestobah, vlij v naše rane olje tolažbe in vino upanja. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

X. postaja

Jezusa slečejo

* (*Premišljevanje zaporniške vzgojiteljice*)

Ko so vojaki križali Jezusa, so mu vzeli oblačila in jih razdelili na štiri dele, za vsakega vojaka po en del; in suknjo. Suknja pa je bila brez šiva, od vrha scela stkana. Med seboj so se dogovorili: »Nikar je ne parajmo, ampak žrebajmo zanjo, čigava naj bo«, da se je tako izpolnilo Pismo, ki pravi: Razdelili so si moja oblačila in za mojo suknjo so žrebali. (Jn 19,23-24)

Kot zaporniška vzgojiteljica vidim, kako človek vstopa v zapor, prikrajšan za vse: z njega je zaradi zagrešenih zločinov strgano vse dostojanstvo, vsako spoštovanje do sebe in drugih. Vsak dan opažam, da za rešetkami peša njegova avtonomija; potrebuje me že za to, da napiše pismo. Takšne negotove stvarce so mi izročene: razoroženi ljudje, obupani v svoji krhkosti, pogosto brez nujnih predpostavk, da bi razumeli, kakšno zlo so naredili. Nekatero potezo pa jih delajo podobne komaj rojenim otrokom, ki jih je še mogoče oblikovati. Zaznavam, da se njihovo življenje lahko začne znova v drugi smeri, če dokončno obrnejo hrbet zlu.

Moje moči pa dan za dnem pojemajo. Če ga obdaja bes, bolečina in zloba, se še najkrepkejši človek slednjič utruji. Za to delo sem se odločila, potem ko je moja mati umrla v prometni nesreči, ki jo je povzročil odvisnik od mamil; na to zlo sem se odločila takoj odgovoriti z dobrim. A čeprav ljubim to delo, mi je včasih težko najti moč, da z njim nadaljujem.

V tem tako občutljivem služenju se ne smemo čutiti zapuščene, da bi lahko podpirali toliko življenj, ki so nam izročena in ki vsak dan tvegajo brodolom.

Gospod Jezus, ko te zremo, kako so ti slekli oblačila, čutimo nelagodje in sram. Od prvega človeka dalje smo začeli bežati pred golo resnico. Skrivamo se za maskami ugodja in si tkemo obleke iz laži, pogosto z obrabljenimi krpicami revežev, ki jih uporablja naša nenasitna žeja po denarju in moči. Naj se nas tvoj Oče usmili in nam potrpežljivo pomaga, da bomo preprostejši, razvidnejši in resničnejši, sposobni dokončno opustiti orožje hinavščine.

Molimo.

O Bog, ki nas osvobajaš s svojo resnico, sleci nas starega človeka, ki se v nas upira, in nas preobleci s svojo lučjo, da bomo v svetu odsev tvoje slave. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

XI. postaja

Jezusa pribijejo na križ

* (Premišljevanje obtoženega in potem oproščenega duhovnika)

In ko so prišli na kraj, ki se imenuje Lobanja, so tam križali njega in oba hudodelca, enega na desnici in enega na levici. Jezus je govoril: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.« Ko so si delili njegova oblačila, so zanje žrebali. Ljudstvo pa je stalo in gledalo. Celó voditelji so se norčevali iz njega in govorili: »Druge je rešil, naj reši sam sebe, če je res izvoljeni Božji Maziljenec.« Posmehovali so se mu tudi vojaki; pristopali so in mu ponujali kisa. Govorili so: »Če si ti judovski kralj, reši sam sebe.« Nad njim je bil tudi napis: »Ta je judovski kralj.« Eden od hudodelcev, ki sta visela na križu, ga je preklinjal in mu govoril: »Ali nisi ti Kristus? Reši sebe in naju!« Drugi pa mu je odgovoril, ga grajal in rekel: »Ali se ti ne bojiš Boga, ko si v isti obsodbi? In midva po pravici, kajti prejemava primerno povračilo za to, kar sva storila; ta pa ni storil nič hudega.« In govoril je: »Jezus, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!« Jezus mu je rekel: »Resnično, povem ti: Danes boš z menoj v raj.« (Lk 23,33-43)

Kristus je pribit na križ. Kolikokrat sem kot duhovnik premišljeval o tem odlomku iz evangelija. Ko so me potem nekega dne pribili na križ, sem občutil vso težo tega lesa: obtožba je bila iz besed, ki so bile trde kot žebliji, klanec je postal strm, muka se je zažrla v kožo. Trenutek moje največje teme je bil, ko sem zagledal svoje ime na vratih sodne dvorane. V tistem hipu sem razumel, da sem človek, ki je prisiljen dokazati svojo nedolžnost, ne da bi bil krivec. Na križ sem bil pribit deset let. Ta moj križev pot je bil preplavljen z mapami, sumničenji, obtožbami, žaljivkami. Vsakič sem na sodišču iskal obešen križ. Gledal sem vanj, medtem ko je zakon preiskoval mojo zgodbo.

Sram me je za trenutek napeljal na misel, da bi bilo najbolje vse končati. Potem pa sem se odločil, da ostanem duhovnik, kar sem vedno bil. Nikoli nisem pomislil, da bi skrajšal križ, niti tedaj, ko mi je zakon to omogočal. Odločil sem se, da se podvržem redni pravici; to sem dolgoval sebi, fantom, ki sem jih vzgajal dolga leta v semenišču, in njihovim družinam. Medtem ko sem se vzpenjal na svojo kalvarijo, sem jih našel vzdolž poti. Postali so moji cirenejci, z mano so nosili breme križa, mi obrisali toliko solza. Skupaj z menoj so številni od njih molili za fanta, ki me je obtožil; tega ne bomo nikoli nehali. Tisti dan, ko sem bil popolnoma oproščen, sem odkril, da sem srečnejši kot pred desetimi leti. Z roko sem se dotaknil Božjega delovanja v svojem življenju. Ko je bilo moje duhovništvo pribito na križ, se je še razsvetlilo.

Gospod Jezus, ker si nas ljubil do konca, te je to pripeljalo na križ. Umiraš, a se ne utruetiš nam odpuščati in nam dajati življenja. Tvojemu Očetu izročamo vse nedolžne v zgodovini, ki so trpeli zaradi krivične obsodbe. Naj v njihovih srcih odmeva tvoja beseda: »Danes boš z menoj v raj.«

Molimo.

O Bog, vir usmiljenja in odpuščanja, ki se razodevaš v trpljenju človeštva, razsvetli nas z milostjo, ki izvira iz ran Križanega in nam daj, da bomo v temni noči preizkušnje vztrajali v veri. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

XII. postaja

Jezus umre na križu

* (*Premišljevanje nadzornega sodnika*)

Bilo je že okrog šeste ure, ko se je stemnilo po vsej zemlji do devete ure. Sonce je otemnelo in zagrinjalo v templju se je pretrgalo po sredi. Jezus je zaklical z močnim glasom in rekel: »Oče, v tvoje roke izročam svojega duha.« In ko je to rekel, je izdihnil. (Lk 23,44-46)

Kot nadzorni sodnik ne morem pribiti človeka na križ, kateregakoli človeka na njegovo kazen; to bi pomenilo, da ga še enkrat obsodim. Potrebno je, da človek zadosti za zlo, ki ga je zagrešil; če mu tega ne bi bilo treba, bi pomenilo, da banaliziramo njegove prestopke, da opravičujemo nedopustna dejanja, ki jih je storil in so drugim nakopala telesno in duševno bolečino.

Prava pravica pa je možna samo preko usmiljenja, ki človeka ne pribije za vselej na križ. Ponuja se kot vodnik in mu pomaga vstati, ga uči, kako nabrati tisto dobro, ki kljub storjenemu zlu nikoli popolnoma ne ugasne v njegovem srcu. Samo če obsojenec znova najde svojo človeškost, jo bo lahko našel tudi v sočloveku, v žrtvi, ki ji je povzročil bolečino. Najsi bo pot njegovega prerojenja še tako ovinkasta in naj ostaja na preži tveganje za ponovni padec v zlo, pa ni drugih poti, po katerih bi lahko na novo zgradili osebno in skupnostno zgodbo.

Neomajnost sodbe postavlja človekovo upanje na hudo preizkušnjo. Če mu pomagamo, da o tem razmišlja in se sprašuje po vzrokih za svoje ravnanje, lahko to postane priložnost, da se vidi še z druge perspektive. Za to pa se je treba naučiti prepoznavati skritega človeka tam zadaj, za zagrešenim zločinom. Če tako delamo, nam včasih uspe uvideti obzorje, ki lahko vlije upanje obsojenim in jih, ko je kazen odslužena, more vrniti v družbo, pri tem pa povabi ljudi, da jih sprejmejo, potem ko so jih nekaj časa morda celo zavračali.

Kajti vsi, tudi obsojenci, smo otroci istega človeštva.

Gospod Jezus, umiraš zaradi izprijene sodbe, ki so jo izrekli krivični sodniki, ki jih je bilo groza pred prodorno močjo resnice. Tvojemu Očetu izročamo sodnike in odvetnike, da bodo obstali pokončni v izvajanju svoje službe v prid države in državljanov, še posebej tistih, ki trpijo zaradi revščine.

Molimo.

O Bog, kralj pravičnosti, ki si v kriku svojega Sina sprejel krik vsega človeštva, nauči nas, da ne bomo istovetili osebe z zločinom, ki ga je ta zagrešila, in nam pomagaj, da bomo v vsakem človeku prepoznali živ plamen tvojega Duha. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

XIII. postaja

Jezusa snamejo s križa

* (*Premišljevanje redovnika-prostovoljca*)

In glej, mož po imenu Jožef, član vélikega zbora, dober in pravičen mož, ki se ni strinjal z njihovim sklepom in ravnanjem, doma iz judovskega mesta Arimateje, in je pričakoval Božje kraljestvo; ta je stopil k Pilatu in prosil za Jezusovo telo. In snel ga je, zavil v platno in položil v grob, izdolben v skalo, kamor ni bil še nihče položen. (Lk 23,50-53)

Zaporniki so bili vselej moji učitelji. Že šestdeset let hodim v zapore kot redovnik-prostovoljec in sem vedno blagroval dan, ko sem prvič vstopil v ta skriti svet. V njihovih pogledih sem jasno spoznal, da bi bil lahko tudi jaz na njihovem mestu, če bi moje življenje šlo po drugi poti. Nas, kristjane, pogosto premami laskanje, da bi se čutili boljše od drugih. Kakor da bi nam to, ker se lahko ukvarjamo z ubogimi, dopuščalo, da se povzdigujejo nad drugimi kot sodniki in jih obsodimo, kadarkoli bi se nam tako zahotelo, brez možnosti priziva.

Kristus je v svojem življenju izvolil in hotel biti s poslednjimi; prehodil je pozabljena obrobja sveta, bil med tatovi, gobavci, prostitutkami in goljufi. Hotel je deliti z njimi bedo, osamljenost, zmedo. Vedno mislim, da je to pravi pomen teh njegovih besed: »*Bil sem v zaporu in ste me obiskali*« (Mt 25,36).

Ko grem iz ene celice v drugo, vidim smrt, ki prebiva v njej. Zapor še vedno pokopava žive ljudi. To so zgodbe, ki jih nihče ne mara več. Kristus mi vsakič ponavlja: »*Dalje, ne odnehaj. Še jih objemi.*« Ne morem, da ga ne bi poslušal. Tudi v najslabšem med vsemi ljudmi je vedno on, pa naj bo spomin nanj še tako zapackan. Samo nasip moram postaviti svoji živčnosti, v molku obstati pred temi obličji, ki jih je opustošilo zlo, in jih poslušati z usmiljenjem. To je edini način, ki ga poznam, da sprejemem človeka, ko izpred oči umaknem zablodo, ki jo je zagrešil. Samo tako si bo lahko zaupal in našel moč, da se preda Dobremu, če si bo zamislil, da je drugačen od tega, kakor se vidi zdaj.

Gospod Jezus, tvoje od zla iznakaženo telo je zdaj zavito v prt in izročeno goli zemlji: glej, to je novo stvarstvo. Tvojemu Očetu izročamo Cerkev, ki se rojeva iz tvoje prebodene strani, da se nikoli ne preda pred neuspehom in videzom, ampak še naprej vstopa v svet, da vsem prinaša veselo oznanilo odrešenja.

Molimo.

O Bog, začetek in konec vsega, ki si v Kristusovi velikonočni skrivnosti odrešil vse človeštvo, daj nam modrosti Križa, da se bomo mogli predati tvoji volji in jo sprejeti z veseljem in hvaležnostjo. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

XIV. postaja

Jezusa pokopljejo

* (*Premišljevanje zaporniškega policista*)

Bil je dan pripravljanja in bližala se je sobota. Žene, ki so prišle z Jezusom iz Galileje, so šle za Jožefom. Ogledale so si grob in kako je bilo položeno njegovo telo. Ko so se vrnile, so pripravile dišave in miro. V soboto pa so po zapovedi počivale. (Lk 23,54-56)

Pri svojem poslanstvu zaporniškega policista se vsak dan z roko dotikam trpljenja njih, ki živijo zaprti. Ni se lahko soočiti s človekom, ki ga je premagalo zlo in je zadal neizmerne rane drugim ljudem ter zapletel njihovo življenje. In vendar v zaporu brezbriznost povzroča nadaljnjo škodo v zgodbi človeka, ki je zgrešil in plačuje svoje račune pravici. Kolega, ki je bil moj učitelj, mi je pogosto govoril: »Zapor te spremeni: dober človek lahko postane sadist, zlobnež se lahko poboljša.« Rezultat je odvisen tudi od mene; in stisniti zobe je bistveno, če hočemo doseči cilj svojega dela: dati novo možnost tistemu, ki je imel raje zlo. Če skušam to storiti, ne zadošča odpirati in zapirati celico, ne da bi to storil s kančkom človeškosti.

Če spoštujemo ritem slehernega, lahko človeški odnosi postopoma vzcvetijo tudi v tem tako težavnem svetu. Prevedejo se v dejanja, pozornosti in besede, ki so sposobne narediti spremembo, čeprav so izrečene potihom. Ni me sram opravljati službe stalnega diakona, medtem ko nosim uniformo, na katero sem ponosen. Poznam trpljenje in obup: izkusil sem ju kot otrok na sebi. Moja mala želja je, da bi bil nekdo, na katerega bi se lahko oprl tisti, ki ga srečam za rešetkami. Vse dam od sebe, da bi branil upanje ljudi, ki so prepuščeni sebi in preplašeni ob misli, da nekega dne, ko bodo šli iz zapora, spet tvegajo, da jih bo družba zavrgla.

V zaporu jih spominjam, da pri Bogu noben greh ne bo nikoli imel zadnje besede.

Gospod Jezus, znova si izročen v roke človeku, a tokrat te sprejemajo ljubeče roke Jožefa iz Arimateje in nekaterih pobožnih žena, ki so prišle iz Galileje, ki vedo, da je tvoje telo dragoceno. Te roke predstavljajo roke vseh tistih, ki se nikoli ne utrudijo tebi služiti in ki dajejo videti ljubezen, ki je je človek sposoben. Prav ta ljubezen nam vliva upanje v to, da je boljši svet možen. Dovolj je, če se je človek pripravljen pustiti, da ga doseže milost, ki prihaja od tebe. V molitvi izročamo tvojemu Očetu na poseben način vse zaporniške policiste in tiste, ki v različnih vlogah sodelujejo v zaporih.

Molimo.

O Bog, večna luč in dan, ki ne pozna večera, napolni s svojimi dobrinami tiste, ki se posvečajo tvoji hvali in služenju trpečim po nešteti krajih človeške bolečine. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Prevedel br. Miran Špelič OFM

KAZALO

RAZMIŠLJANJA IN MOLITVE,

ki jih je pripravila zaporniška župnija zopora "Due Palazzi" iz Padove in so jih sestavili:

- I – zapornik, obsojen na dosmrtno ječo
- II – starši, ki so jim ubili hčer
- III – zapornik
- IV – mati zapornika
- V – zapornik
- VI – katehistinja v župniji
- VII – zapornik
- VIII – hči obsojenega na dosmrtno ječo
- IX – zapornik
- X – vzgojiteljica v zaporu
- XI – obtoženi in oproščeni duhovnik
- XII – nadzorni sodnik
- XIII – redovnik-prostovoljec
- XIV – zaporniški policist